МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри англійської філології
та прикладної лінгвістики
протокол № 2 від 7 вересня 2020 р.
в.о. завідувачки кафедри
_____ Юлія ГЛАВАЦЬКА

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МОВИ

Освітня програма Філологія (прикладна лінгвістика)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.10 Філологія (прикладна лінгвістика)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Херсон 2020

1. **Опис курсу**

Назва освітньої компоненти	Соціолінгвістичні аспекти вивчення мови
Тип курсу	Вибіркова компонента
Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	III семестр
Викладач	
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/IUkrForeignPhilology/ChairTranslation.aspx
Контактний телефон	(0552)326758
E-mail викладача:	intertransstudies@gmail.com
Графік консультацій	Понеділок, ауд.221
Методи викладання	лекційні заняття, презентації, навчальна дискусія, практичні заняття, індивідуальні завдання
Форма контролю	Диференційований залік

2.Анотація дисципліни: навчальна дисципліна розглядає загальнометодологічні та загальнонаукові основи соціолінгвістики, особливості функціонування мовних одиниць відповідно до сфери спілкування та регістру мови.

3. **Мета та завдання дисципліни:**

Мета дисципліни: розширити знання студентів про суспільну природу мови, соціальні аспекти використання мовних одиниць, особливості взаємодії мови та соціуму.

Завдання:

-навчити інтерпретувати мовні акти з урахуванням їх соціолінгвістичних особливостей;

- виявляти соціолінгвістичні особливості текстів різних жанрів; здійснювати комунікативно-прагматичний аналіз тексту в процесі аналізу або перекладу різножанрових текстів;

- використовувати мову як засіб мовленнєвої та розумової діяльності, враховуючи особливості основних фонологічних, граматичних, лексичних й синтаксичних форм, категорій та відношень у соціолінгвістичному аналізі мови та особливостей їх функціонування відповідно до сфери спілкування та регістру мови.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики та інформаційних технологій в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК-1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ФК-7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК-8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК-10. Здатність застосовувати набуті знання у галузі інформаційних технологій у професійній, науково-дослідній та перекладацькій діяльності, зокрема у процесі створення електронних корпусів текстів, баз даних, електронних засобів навчального призначення.

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, мовленнєві факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН-11.Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.

5. **Структура курсу**

Кількість кредитів/годин	**Лекції (год.)**	**Практичні заняття (год.)**	**Самостійна робота (год.)**
4,5 кредити / 135 годин	26	22	87

6. **Технічне й програмне забезпечення/обладнання**
   Ноутбук, проєктор
7. **Політика курсу**

Відвідування лекційних та практичних занять (неприпустимість пропусків, запізнень - вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX); правила поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів); підкріплення відповіді на питання семінарського заняття прикладами з наукових доробків вітчизняних і закордонних учених.

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до:
Положення про самостійну роботу студентів
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx
Положення про організацію освітнього процесу
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx
Положення про проведення практики студентів
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx
Положення про порядок оцінювання знань студентів
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx
Положення про академічну доброчесність
http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx
Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт) студента
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.asp

Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx
Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент/навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx)
Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХДУ (наказ №803-Д від 07.09.2020)
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/QAssurance.aspx

8. Схема курсу.

Змістовий модуль 1. Актуальні питання соціолінгвістики.

Тема 1. Соціолінгвістика як наука, її об'єкт і проблематика. (тиждень 1-2. - лз. 8 год., пз. 6 год.):

1.1. Базові поняття соціолінгвістики.
1.2. Мовна ситуація: основні характеристики.

Тема 2. Дискусійні білінгвізму і мультилінгвізму. (тиждень 3-4 - лз. 6 год., пз. 4 год.):

2.1. Білінгвізм і диглосія.
2.2. Мовна інтерференція.
2.3. Мовна політика й мовне будівництво.

Змістовий модуль 2. Соціальні аспекти мовленнєвої поведінки.

Тема 3. Соціолект та ідіолект. (тиждень 5-6 - лз. 6 год., пз. 6 год.):

3.1. Мовний код.
3.2. Мова й гендер.

Тема 4. Методи збирання соціолінгвістичних даних. (тиждень 7-8 - лз. 6 год., пз. 6 год.):

4.1. Методи аналізу отриманих даних.
4.2. Методи змістової інтерпретації даних.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне або писемне опитування, реферат, презентація, підсумковий тест.

Лекції – 26 балів (відвідання лекції та наявність конспекту – максимально 1 бали за заняття)

Практичні заняття – 55 балів (усна відповідь, презентація, реферат – максимально 5 балів за заняття)

Підсумковий тест – 19 балів.

Під час роботи студент може отримати максимум 100 балів (максимально за Модуль 1. – 39 б., за Модуль 2.+ підсумковий тест – 61 б.).

Студенти можуть отримати до 10% бонусних балів за виконання індивідуальних завдань, участь у конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, конкурсах, неформальній та інформальній освіті (зокрема, COURSERA та ін.).

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС-

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	**A**	Excellent	Відмінно
82-89	**B**	Good	Добре
74-81	**C**		
64-73	**D**	Satisfactory	Задовільно
60-63	**E**		
35-59	**FX**	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	**F**		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10.Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна

1.Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Львів, 2009. 212 с.

2.Мацюк Г. *Сучасна соціолінгвістика: тенденції в розвитку теорії і завдання.* Мова і суспільство / Голов. ред. Г. Мацюк. Вип.1. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2010. С.5-20.

3. Мацюк Г. *Етапи розвитку української соціолінгвістичної традиції*. Соціолінгвістичні студії. Київ, 2010. С.17-22.

4. Масенко Л. Мова і політика. Київ : Соняшник, 1999. 100 с.

5. Масенко Л. Мова і суспільство. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 163 с.

6. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Вид. дім «Академія», 2010. 244 с.

Допоміжна:

7. Беликов В. И. Крысин В. И. Социолингвистика: Уч. для вузов. М. : Изд. РГГУ, 2001. 437 с.

8. Горбач О. Арґо в Україні. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006. 688 с.

9. Елистратов В. С. Арго и культура. Москва : Изд. Моск. ун-та, 1995. 232 с.

10. Ілик Т. *Соціальні варіанти мови та їх термінологічне окреслення.* Мовознавчі дослідження : збірник наук. праць. Донецьк : ДонДУ, 2000. С. 67–73.

11. Забужко О. Мова і влада. Мова і право. Київ : Факт, 1999. С. 99–131.

12. Липатов А. Т. Сленг как проблема социолектики. Москва : Элпис, 2010. 318 с.

13. Масенко Л. Мова радянського тоталітаризму. Київ : Кліо, 2017. – 240 с. 22.

14. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою та язиком. Київ : Вид. дім «Академія», 2011. 136 с.
15. Тараненко О. *Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови (з кінця 1980-х років).* Мовознавство. 2003. № 1. С. 23–41.
16. Baker Paul Sociolinguistics and Corpus Linguistics. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2010. 201 p.
17. Barbara Johnstone Qualitative Methods in Sociolinguistics. Oxford : Oxford University Press. 2000. 177 p.
18.Graeme Trousdale An Introduction to English Sociolinguistics. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2010. 169 p.
19.Rajend Mesthrie, Joan Swann, Ana Deumert, William L. Leap Introducing Sociolinguistics. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2009. 529 p.

Інформаційні ресурси

20.https://all-about-linguistics.group.shef.ac.uk/branches-of linguistics/sociolinguistics/what-does-sociolinguistics-study/
21.https://www.linguisticsociety.org/resource/sociolinguistics
22.https://oxfordre.com/linguistics/view/10.1093/acrefore/9780199384655.001.0001/acrefore-9780199384655-e-22
23.https://ielanguages.com/sociolinguistics.html
24.https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/sociolinguistics